

تدوین طرح درس

رعایت مراحل و نکات زیر برای تدوین یک طرح درس خوب لازم و ضروری است:

۱- تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی

۲- تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسیله کمک آموزشی

۳- تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

گام اول: تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی

هدف های آموزشی، بیان کننده وضعیت مطلوب یادگیرنده در یک رویداد آموزشی هستند. هدف های مفید و قابل وصول باید فراگیرمحور، صریح و قابل فهم، قابل مشاهده و اندازه گیری و توصیفی از نتایج یادگیری باشند.

مراحل نگارش هدف های آموزشی

۱- تعیین هدف یا هدف های کلی: اهدافی هستند که باید در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند. به عبارت دیگر هدف های کلی آموزشی حاوی نتایجی هستند که مدرس انتظار دارد، در اثر آموزشی که به فراگیران می دهد و فعالیت هایی که آنها برای یادگیری به عمل می آورند، نصیب آنان گردد.

تدوین طرح درس (ادامه)

۲- تبدیل اهداف کلی به اهداف جزئی (رئوس مطالب): هدف های جزئی از هدف های کلی سرچشمه می گیرند، اما نسبت به آنها محدودتر و مشخص تر و نسبت به هدف های عینی جامعیت و شمول بیشتری دارند. پس از تعیین و نوشتن موضوع درس، طراح باید عناوین فرعی موضوع درس را مشخص سازد، ترتیب و توالی مناسب عناوین فرعی همواره باید مورد توجه قرار گیرد. مثال: اجزاء مختلف فرمولاسیون فراورده های دارویی، آناتومی دستگاه تنفس

۳- تبدیل هدف های جزئی به هدف های عینی و قابل مشاهده (اهداف رفتاری): هدف های آموزشی عینی به آن دسته از هدف ها گفته می شود که نوع رفتار و قابلیت هایی را که انتظار داریم دانشجو پس از یک فعالیت آموزشی به آنها برسند، مشخص می کنند. تدریس باید با توجه به شرایط، ضوابط و امکانات متناسب با سطوح مختلف حیطه های یادگیری سپس بر اساس سلسله مراتب از آسان به مشکل و یا به صورت پیش نیاز و پس نیاز مرتب گردد.

تدوین طرح درس (ادامه)

در هدف های رفتاری، عملکرد (رفتار مورد مشاهده)، شرایط و معیار دقیقاً باید مشخص شود. به عبارت دیگر برای شرایط مشخص کنیم که فراگیر از چه چیزهایی می تواند یا نمی تواند استفاده کند و یا در کجا و در چه زمانی باید مهارت لازم را کسب کند. مثلاً با استفاده از کتاب، بدون استفاده از ماشین حساب، در حضور جمع. منظور از معیار (درجه موفقیت) حد نصابی است که بر اساس آن رفتار ارزشیابی می شود. مثلاً سه مورد از چهار مورد، در عرض دو دقیقه، ۷۰ درصد صحت، بدون غلط. برای طرح هدفهای رفتاری رعایت چهار ویژگی مخاطب، فعل رفتاری، شرایط و معیار ضروری می باشد. فعل رفتاری را بر اساس اینکه مدرس می خواهد فراگیران در کدام یک از حیطه های شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی توانمند بشوند باید انتخاب کند.

حیطه شناختی (Cognitive): فرایندهای اساسی تفکر یا سطوح یادگیری در حیطه شناختی به ترتیب عبارتند از: دانش، درک/ فهمیدن کاربرد یا بکار بستن، تجزیه و تحلیل، ترکیب و ارزشیابی.

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی همدان

تدوین طرح درس

تهیه و تنظیم:

دکتر مریم افشاری

دانشکده بهداشت

تابستان ۱۴۰۱

تدوین طرح درس (ادامه)

تکمیلی و تعیین تکلیف را توضیح دهید. مسلم است که اگر محتوا، روش و وسایل متناسب با هدف ها انتخاب و تنظیم نشوند، حتی اگر هدف های آموزشی دقیق و خوب تنظیم شده باشند فعالیت های آموزشی هرگز فراگیران را به آنچه که باید برسند، هدایت نخواهد کرد.

گام سوم: تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

ارزشیابی تعیین میزان موفقیت و شایستگی یک برنامه، یک درس و ... در دستیابی به اهداف آن می باشد. با توجه به حیطه تعیین شده برای هر هدف نوع ارزشیابی و سوال (کوتاه پاسخ، جورکردنی، پاسخ شفاهی، صحیح و غلط، تشریحی، گزارشات آزمایشگاهی، مصاحبه، کنفرانس و سمینار و...) تعیین می شود. آزمون ها بر اساس اهداف می توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی فراگیران) مرحله ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف فراگیران) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد فراگیران) برگزار گردد.

تدوین طرح درس (ادامه)

حیطه عاطفی (Affective): حیطه عاطفی هم دارای طبقاتی است که از ساده به پیچیده می باشد. این طبقات توجه، پاسخ دادن، ارزش گذاری، سازمان دهی ارزش ها و تبلور ارزش ها است. حیطه مهارتی یا روانی-حرکتی (Psychomotor) :طبقات اصلی این حیطه عبارت است از: تقلید، اجرای مستقل، دقت، هماهنگی حرکات و عادی شدن.

گام دوم: تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسیله

کمک آموزشی

بخش دیگر طرح درس به توصیف فرایند یاددهی-یادگیری می پردازد. در این بخش مدرس باید چگونگی اجرای آزمون رفتار ورودی، ایجاد ارتباط و انگیزه سازی، روش های تدریس مورد استفاده، دلایل انتخاب و مبانی نظری این روش ها را توضیح داده و چگونگی مدل کلاسی و گروه آموزشی، وسایل و رسانه های مورد استفاده، نحوه جمع بندی مطالب، چگونگی ارزشیابی و نحوه ارائه فعالیت های